

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა № 90

30.08.2019

საერთო მონაცემები

საქმიანობის დასახელება: ასფალტის საწარმოს მოწყობა და ექსპლუატაცია

დაგეგმილი საქმიანობის განმახორციელებელი: შპს „ნიუ როუდ ჯგუფი“ მის: საქართველო, ჩოხატაური ს. ქვემოერკეთი

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ქ. თერჯოლა, მმკ-69-ის მიმდებარე ტერიტორია

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 18.07.2019

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „ნიუ როუდ ჯგუფი“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში შპს „ნიუ როუდ ჯგუფი“ მიერ წარმოდგენილია ასფალტის საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის პროექტის სკოპინგის ანგარიში.

ასფალტის საწარმოს მოწყობა და ექსპლუატაცია იგეგმება ქ. თერჯოლაში, მმკ-69-ის მიმდებარე ტერიტორია არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების 2 მიწის ნაკვეთზე (საკადასტრო კოდი: 33.09.43.504 და 33.09.43.505 ფართობი: 9000 კვ.მ.), რომლებიც წარმოდგენენ შპს „თერჯოლა ოილი“-ს საკუთრებას. საპროექტო საწარმოს ტერიტორია განთავსებულია ქ. თერჯოლის გარეუბანში.

საპროექტო ასფალტის ქარხანა ნახევრად მობილური ტიპისაა და მისი მონტაჟი მნიშვნელოვან მიწის და სამშენებლო სამუშაოებთან დაკავშირებული არ არის. ინფრასტრუქტურის გამართვის და ექსპლუატაციაში გაშვების შემდგომ ქარხანა აწარმოებს სხვადასხვა ფრაქციის ასფალტს.

ზემოაღნიშნული საწარმოს მოწყობასა და ექსპლუატაციაზე 2019 წლის 15 ივლისს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის ბრძანება № 2-666 გაცემულია სკრინინგის გადაწყვეტილება რომლის მიხედვითაც ქ. თერჯოლაში, შპს „ნიუ როუდ ჯგუფის“ ასფალტის საწარმოს მოწყობა და ექსპლუატაცია დაექვემდებარა გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას.

ანგარიშის თანახმად ტერიტორია წარმოდგენს საწარმოო ზონას. ორივე ნაკვეთი შემოღობილია დაახლოებით 2.0-2.5 მ სიმაღლის ბეტონის ღობით. ტერიტორიაზე ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა არ არის წარმოდგენილი, ზემოქმედების არეალში გვხვდება, მხოლოდ ბალახეული მცენარეულობა. ნაკვეთის ფარგლებში მოქცეულია ძველი უმოქმედო რეზერუარები. საქმიანობისთვის გამოყოფილი ტერიტორიის აღმოსავლეთით

და სამხრეთით გაედინება მდ. ჩოლაბური, ტერიტორიის საზღვრიდან მდინარემდე უახლოესი მანძილი არის 50 მ. ნაკვეთის ჩრდილოეთით გადის რკინიგზის ხაზი, საპროექტო ტერიტორიის დასავლეთით მდებარეობს შპს „ბაზილიკა“-ს ცემენტის წარმოება. უახლოესი საცხოვრებლის სახლები მდებარეობს ჩრდილოეთით - 550 მ მანძილის დაშორებით. საწარმოს დამონტაჟება მოხდება არსებული რეზერვუარების ადგილას, მათი დემონტაჟის შემდეგ.

საქმიანობის ფარგლებში დაგეგმილია თანამედროვე ტიპის (მარკა: Bild ECO 3000) ასფალტის ქარხნის მოწყობა, რომელიც წარმოადგენს კონტეინერული, ასაწყობი ტიპის ქარხანას. საწარმოს ტერიტორიაზე მისი შემოტანა მოხდება დაშლილი სახით და მისი დამონტაჟდება ქან-ჭანჭიკებით. ქარხნის მოწყობისათვის დიდი მოცულობის სამუშაოების (მათ შორის მიწის სამუშაოების) ჩატარება არ არის დაგეგმილი.

ასფალტის მწარმოებელი ქარხნის შემადგენლობაში შედის: ინერტული მასალების მიმღები ბუნკერები; ასფალტმწმრევი აგრეგატი; შემავსებლის სილოსები; საშრობი დოლი;

ასფალტის დამზადების პროცესში წარმოქმნილი აირების გაწმენდის სისტემა; ბიტუმის საცავები. ტერიტორიაზე დაგეგმილია ახალი 6 ცალი 50 ტონიანი ბიტუმის რეზერვუარის მოწყობა. ასფალტის ქარხანა დღე-ღამეში 8 საათის განმავლობაში, 150 დღე წელიწადში, მომსახურე პერსონალის რაოდენობა იქნება 30 ადამიანი.

საპროექტო ტერიტორიაზე ასევე იგეგმება სამართავი პულტის, ინერტული მასალების დასაწყობების ადგილების მოწყობა და ინერტული მასალების მიმღები ბუნკერების განთავსება.

ასფალტის ქარხნის მაქსიმალური წარმადობა იქნება 150 ტ/სთ. საჭირო რაოდენობის (20-25 ათასი ტ.) ასფალტის წარმოებისთვის გამოყენებული იქნება შემდეგი სახის ნედლეული: 1 ტონა წვრილმარცვლოვანი ასფალტის მისაღებად საჭიროა: 57 კგ ბიტუმი, ფილერი - 75კგ, ქვის მტვერი- 47 კგ, ქვიშა 339 კგ, ლორღი - 481 კგ; 1 ტონა მსხვილმარცვლოვანი ასფალტის მისაღებად საჭიროა: 40 კგ ბიტუმი, ფილერი - 38კგ, ქვის მტვერი- 29 კგ, ქვიშა 269 კგ, ლორღი - 625 კგ;

ასფალტბეტონის ქარხანა წარმოადგენს სხვადასხვა აგრეგატების ერთობლიობას. მუშა პროცესი ითვალისწინებს ტექნოლოგიურ დაკავშირებას ბიტუმის, შემავსებლის (ფილერი, ქვის მტვერი), ქვიშის და ლორღის საწყობებთან.

ანგარიშის თანახმად, სამსხვრევ-დამხარისხებელ საამქროში წარმოებული ცივი ნესტიანი ინერტული მასალა მიეწოდება ასფალტის ქარხნის მიმღებ ბუნკერს, შესაბამისი დოზირებით. ბუნკერების საშუალებით მზა მასალა მიეწოდება საშრობ დოლს, სადაც ხდება მისი გაცხელება და მტვრის ნაწილაკების მოცილება ფილტრის საშუალებით. მასალათა გახურება ხორციელდება საშრობი დოლის საცეცხლეში ბუნებრივი აირის დაწვის შედეგად მიღებული ცხელი ნაწივი აირების საშუალებით. 1 ტ. ასფალტის დამზადებისთვის ბუნებრივი აირის ხარჯი შეადგენს 8 მ³-ს. ანუ წელიწადში სულ საჭიროა: $180\,000 \times 8 = 1\,440\,000$ მ³ ბუნებრივი აირი. აღსანიშნავია, რომ ასფალტის ქარხნის განთავსების ტერიტორიამდე ბუნებრივი აირი მიყვანილია და საჭიროა ტექნოლოგიური დანადგარ-მექანიზმების დაერთება მასზე.

საწარმოო პროცესში წარმოქმნილი ცხელი აირები და მტვერი მიემართება აირის გაწმენდ სისტემაში.

საშრობ დოლში გაცხელებული მასალა საცერის გავლის შემდეგ მიეწოდება შემრევს, სადაც ხდება ბიტუმთან და ფილერთან ერთად არევა და მზა ასფალტის მიღება. შემრევი

აგრეგატის დოზატორები უზრუნველყოფენ ნარევში ფილერის განსაზღვრული ოდენობით მიწოდებას.

სავარაუდოდ თვეში შემოტანილი იქნება 200-250 ტონა ბიტუმი, რომელიც შენახული იქნება 6 ცალ 50 ტონიან ავზებში, თითოეული ავზი შეფუთული და დაცული იქნება თერმო იზოლაციით, ბიტუმის გათბობა მოხდება ელექტროენერჯის გამოყენებით. ბიტუმი გამხურებლიდან მიეწოდება შემრევ აგრეგატში, შესაბამისი დოზირებით.

ასფალტშემრევი მოწყობილობის ტექნოლოგიური მართვა ხორციელდება ოპერატორის მიერ. ოპერატორის სამუშაო ადგილი მოთავსებულია სპეციალურ კაბინაში, რომელიც აღჭურვილია მართვის დისტანციური პულტით.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე 2019 წლის 13 აგვისტოს, ქ. თერჯოლის მერიის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში გაიმართა აღნიშნული პროექტის სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა. საჯარო განხილვაზე დამსწრე საზოგადოების მხრიდან პროექტთან დაკავშირებით შენიშვნები/მოსაზრებები არ დაფიქსირებულა. ასევე ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში არ წარმოდგენილა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი** უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
4. **გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
  - პროექტის აღწერა;
  - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
  - საწარმოს განთავსების ტერიტორიის GIS კოორდინატები;
  - პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები: შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, ტერიტორიის შერჩევის ალტერნატივები, ტექნოლოგიური ალტერნატივები, გარემოსდაცვითი

თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივის დეტალური აღწერა;

- საწარმოს ტერიტორიიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლებამდე (მდებარეობის მითითებით), მდინარემდე და სხვა უახლოეს ობიექტამდე;
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა და სამუშაო გრაფიკი;
- საწარმოს განთავსების ადგილის გარემოს არსებული მდგომარეობის აღწერა;
- ინფრასტრუქტურული ობიექტების აღწერა;
- საწარმოს ექსპლუატაციის რეჟიმი;
- ტექნოლოგიური სქემა (საწარმოო პროცესი) და ტექნოლოგიურ ციკლში გამოყენებული დანადგარების და მათშორის აგრეგატების აღწერა და პარამეტრები;
- საწარმოს ძირითადი ფიზიკური მახასიათებლები (სიმძლავრე, მასშტაბი);
- ინფორმაცია წარმოებული პროდუქციის რაოდენობის შესახებ;
- ინფორმაცია საწარმოს ნედლეულით მომარაგების, ნედლეულის შემოტანის და გატანის (სიხშირის) შესახებ, (ტრანსპორტირების გეგმა);
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიამდე მისასვლელი გზის შესახებ;
- ინფორმაცია ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებისათვის გამოყოფილი ავტოტრანსპორტის შესახებ;
- ინფორმაცია ნედლეულის დასაწყობების შესახებ;
- ინფორმაცია საპროექტო სილოსების შესახებ (ტიპები და მოცულობა);
- მტვერდამჭერი სისტემის დახასიათება;
- აირგამწმენდი სისტემის პარამეტრები, ეფექტურობა;
- წყალმომარაგების შესახებ დეტალური ინფორმაცია (რაოდენობა, ტექნიკური გადაწყვეტა, სასმელ სამეურნეო, საწარმოო,სახანძრო)
- სამეურნეო ფეკალური, სანიაღვრე წყლების მართვის საკითხები (გაწმენდა, ჩაშვება. საწარმოო ტერიტორიაზე);
- საწარმოს გენერალური გეგმა;
- ბიტუმის რეზერვუარების რაოდენობა, მოცულობა და საწარმოში განთავსების ადგილი და განთავსების პირობები;
- ინერტული მასალებით, ბიტუმით და მინერალური ფხვნილით მომარაგება;
- საწარმოს ელექტროენერგიით და ბუნებრივი აირით მომარაგება;
- ინფორმაცია მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ნარჩენების შესახებ;
- ნარჩენების მართვის გეგმა;
- საწარმოს მოწყობის ეტაპზე და ფუნქციონირების დროს შესაძლო ავარიული სიტუაციების აღწერა და მათი მართვის საკითხები;
- საწარმოს სამშენებლო სამუშაოების ხანგრძლივობა;
- ინფორმაცია სამშენებლო სამუშაოებში გამოყენებული ტექნიკის შესახებ;

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება მათ შორის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე საწარმოს საქმიანობის ეტაპზე, ემისიები ნედლეულის მიღების და დასაწყობებისას, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში და სხვა;
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ხმაურის გავრცელების დონეების გაანგარიშება;
- ზემოქმედება ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებისას შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების განსაზღვრით;
- ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
- ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე;
- მცენარეულ საფარსა და ჰაბიტატების მთლიანობაზე ზემოქმედება, ცხოველთა სამყაროზე ზემოქმედება (მათ შორის წითელი ნუსხის) და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- შესაძლო ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებულ რისკებზე, საწარმოს ექსპლუატაციის და ტრანსპორტირების ეტაპზე შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა-გრაფიკი;
- გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა;
- გზშ-ს ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ნიადაგზე და შესაძლო დაბინძურება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ზედაპირულ და მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებების და შენიშვნების შეფასება;
- საპროექტო ტერიტორიის გეოინფორმაციული სისტემების (.shp) ფაილები.
- გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.
- გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშში გეოლოგიური ნაწილი წარმოდგენილი უნდა იყოს შემდეგი სახით: გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა; რელიეფი (გეომორფოლოგია); გეოლოგიური აგებულება; სეისმური პირობები; ჰიდროგეოლოგიური პირობები; საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები; გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება:

ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე; საშიში გეოლოგიური პროცესების შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, დამცავი ღონისძიებების მითითებით.

აგრეთვე მნიშვნელოვანია გარემოზე ზემოქმედების ანგარიშით წარმოდგენილი იყოს სანიაღვრე წყლების მართვის საკითხი და სახანძრო წყლების შესახებ ინფორმაცია.

სკოპინგის ანგარიშში (პ. 5.11) აღნიშნულია, რომ ქარხნის ზემოქმედების ზონაში კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები არ ხვდება და დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების პროცესში მათზე ზემოქმედება გამორიცხულია, თუმცა არაფერია ნათქვამი უცნობი არქეოლოგიური ობიექტების შესაძლო დაზიანების რისკების თაობაზე. მიუხედავად იმისა, რომ საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს საწარმოო ზონაში, ასეთი სახის რისკები საჭიროებს სათანადო შეფასებას. პროექტით დაგეგმილი საქმიანობის კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და კულტურულ ფასეულობებზე პირდაპირი და არაპირდაპირი ზემოქმედების გამოვლენა, აღწერა და შედეგების შესწავლა უნდა განხორციელდეს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშით, რომელიც არის საქმიანობის განმახორციელებლის ან/და საქმიანობის განმახორციელებლისთვის კონსულტანტის მიერ გზშ-ის პროცესში მომზადებული დოკუმენტი და მოიცავს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ გათვალისწინებულ ინფორმაციას. აღნიშნულიდან გამომდინარე, მიზანშეწონილია გზშ-ს ანგარიშის მომზადების პროცესში ჩართული იყოს შესაბამისი კომპეტენციის სპეციალისტი (ისტორიკოსი/არქეოლოგი), რათა გამოირიცხოს შესაძლო არქეოლოგიური ობიექტების დაზიანების რისკები

ასფალტის ქარხნის მშენებლობის საპროექტო ტერიტორია ნაწილობრივ მოიცავს ჩოლაბურის ქვიშა-ხრემის გამოვლინების კონტურს, სადაც ნაკვეთის გამოვლინებასთან თანაკვეთის ფართობზე (4209კვ.მ) ქვიშა-ხრემის მარაგი შეადგენს 12627მ3-ს. „წიაღის შესახებ“ საქართველოს კანონის 39-ე მუხლის პირველი პუნქტის მიხედვით „სასარგებლო წიაღისეულის საბადოს ფართობების განაშენიანება დასაშვებია, თუ განაშენიანების მსურველი წიაღისეულის მესაკუთრეს კომპენსაციის სახით გადაუხდის სასარგებლო წიაღისეულის იმ სახეობის საფასურს (შესაბამისი წიაღისეულით სარგებლობისათვის „ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისათვის მოსაკრებლების შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი მოსაკრებლის ოდენობით), რომლით სარგებლობასაც იგი ზღუდავს ან აფერხებს დაგეგმილი განაშენიანებით“. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე გზშ-ს ანგარიშის მომზადების ეტაპზე განხორციელდეს შეთანხმება სსიპ წიაღის ეროვნულ სააგენტო.

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „ნიუ როუდ ჯგუფის“ მიერ წარმოდგენილ „ასფალტის საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის“ პროექტზე **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.

